

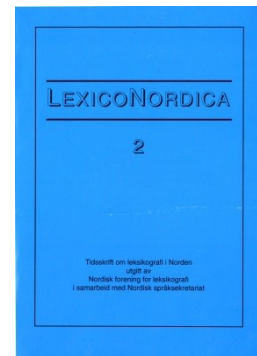
# LexicoNordica

Forfatter: Tove Jacobsen

Anmeldt værk: Herbert Svenkerud og Unni Parnemann. 1994. *Cappelens FRANSK-NORSK og NORSK-FRANSK ordbok*. Oslo: J.W. Cappelen.

Kilde: LexicoNordica 2, 1995, s. 337-338

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>



© LexicoNordica og forfatterne

## Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

## Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Tove Jacobsen

Herbert Svenkerud og Unni Parnemann, *Cappelens FRANSK-NORSK og NORSK-FRANSK ordbok*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag a.s: 1994.

I denne serien er det allerede kommet ut en engelsk-norsk/norsk-engelsk og en tysk-norsk/norsk-tysk ordbok. Begge har tidligere blitt omtalt i *LexicoNordica*. Antall oppslagsord er for alle tre ca. 20.000 ord. Basis for ordutvalget i Cappelens fransk-norsk/norsk-fransk ordbok er ifølge hovedredaktøren ordfrekvensen i fransk og norsk. Det sies imidlertid ikke noe om hva slags frekvensordlister ordboken bygger på, og heller ikke når de er laget. Undertegnede tviler i hvert fall på at substantivene *abbed*, *abbedi* og *abbedisse* tilhører de mest frekvente i norsk, og at verbet *oindre* (salve med olje) brukes særlig ofte i fransk. Likeledes tar et ord som *aften* uforholdsmessig stor plass, selv om det neppe brukes av mennesker under femti.

Ordutvalget i en ordbok av begrenset størrelse som denne kan selvfølgelig alltid diskuteres, men man bør vente at det til en viss grad avspeiler den tid boken er laget i. Det kan man ikke si er tilfelle for denne ordboken, selv om den riktignok tar med noen av de ordene som karakteriserer samfunnet i 90-årene. Således er *AIDS* som kommet med (men ikke *aidssyk*), *asyl* (*politisk*) er med (men ikke *asylsøker*), *blyfri*, *doping* (men uten sammensetninger). Boken gir fyldig behandling av ordet *miljø* med sammensetninger, likedan av *kreft* og *olje* (men *oljealder* og *oljeskadd* er ikke med). *Telefaks* finnes, men det er dessverre galt oversatt. (Vittig nok står det korrekte franske ordet i den fransk-norske delen, og det blir helt riktig oversatt til norsk med både *telefaks* og *faks*. *Faks* mangler som oppslagsord i den norsk-franske delen.)

Derimot mangler følgende nyere ord (og mange andre): *alenemor*, *autogiro*, *bilbombe*, *bilfri*, *brukervennlig*, *brukskonto*, *bussfil*, *CD-plate*, *CD-spiller*, *drivhuseffekt*, *dynejakke*, *energikrise*, *familieplanlegging*, *filtpenn*, *fiskeoppdrett*, *forkant*, *gjeldskrise*, *gjeldsoffer*, (derimot er *gjeldfri* med – et minne fra en lykkeligere tid?), *gullmedaljevinner*, *HIV-smittet*, *inneklima*, *jakkemerke*, *jappetid*, *kjøpevideo*, *kollektivfelt*, *krybbedød*, *mobiltelefon*, *musematte* (men *museshull* er med), *ombordstigningskort*, *panteautomat*, *regnskog*, *sexpress*, *soveby*, *sponse*, *tøymykner*, *varmekabel*, *videokamera*. De tilsvarende franske ordene står selvfølgelig heller ikke i den franske delen.

Resultatet er at ordboken i for liten grad skiller seg ut fra andre allerede eksisterende ordbøker når det gjelder ordtilfanget.

Artiklenes oppbygning volder ikke leseren særlige problemer, delvis fordi artiklene er relativt korte og derfor oversiktlige, og delvis fordi det i lengre artikler gjerne blir brukt halvfet skrift for å lette gjennomlesningen. Halvfete typer er f.eks. brukt ved verb som tar forskjellige partikler og preposisjoner.

Redaktørene har ikke alltid vært helt konsekvente i behandlingen av ordklassene. Dette gjelder særlig adjektivene med tilhørende adverb. I ordboken blir det brukt minst fire varianter: 1. Adverbet mangler fullstendig. 2. Eksempler på adverbet er tatt med uten at man sier at det er adverb. 3. Adverbet er skilt ut på forskjellige måter i artikkelen som omhandler adjektivet. 4. Adverbet har fått sin egen artikkel.

Artiklene inneholder både morfologiske og syntaktiske opplysninger. Substantivenes kjønn blir oppgitt, likeledes franske hunkjønns- og flertallsformer som ikke er helt regelmessige. For å være brukervennlig har man skrevet hunkjønnsformene av adjektivene helt ut, istedenfor å bruke en forkortelse, som andre ordbøker gjør. Dessuten gis i tillegg hankjønns- og hunkjønnsmarkering: *décisif m, décisive f*. Spørsmålet er om denne presiseringen er verdt plassen den tar.

Syntaktisk sett er det viktig at en slik ordbok inneholder opplysninger om de viktigste kontrastive problemene, bl.a. bruk av preposisjoner etter verb, substantiver, adjektiver. De fylldigste opplysningene finnes her ved verbene, som ventet er, men noen adjektiver opptrer også med preposisjoner, f.eks. *snill mot, slem mot, streng mot*, men det gis ikke eksempler på preposisjonsbruk ved alminnelige adjektiver som *blind, grusom, kritisk, skeptisk, optimistisk, overbærende, tålmodig*, for å nevne noen. Dette er absolutt en mangel.

Oversettelsene ser ved første blick greie ut, men studerer man dem nøyer, viser det seg at det er en del å sette fingeren på. Her er det ikke plass til å gå i detalj, så jeg vil bare nevne noen få unøyaktigheter og feil under bokstaven A. *AIDS* er riktig oversatt med *SIDA* (nå skriver man det for øvrig mer og mer med små bokstaver: *sida*), men med den fullstendige formen som *sida* er dannet av, har man rotet. I franske ordbøker finner man to varianter: enten *Syndrome Immuno-Déficitaire Acquis* eller *Syndrome d'Immunodéficience Acquis*. I den norsk-franske delen av ordboken er det første alternativet brukt og er stavet riktig, i den fransk-norske delen er det andre alternativet brukt og stavet galt. *Akademiker* er ikke oversatt riktig, *avbestille, avbestilling* er mangelfullt oversatt, *avfall* (matrester) har som en av oversettelsene *reliefs*. Dette er et gammelt uttrykk som egentlig ikke har noe i denne ordboken å gjøre, og slettes ikke uten noen som helst forklaring. (I den fransk-norske delen er denne betydningen av *relief* ikke tatt med.)

Konklusjonen er at ordboken burde vært grundigere gjennomarbeidet når det gjelder artiklens form og innhold, og at man i stedet for å kjøre safe burde brukt tid på å finne fram til grammatiske opplysninger som kunne gjøre boken til et godt pedagogisk hjelpemiddel til tross for dens beskjedne størrelse.